

„PRZESZŁOŚĆ jest to **DZIŚ** tylko *cokolwiek dalej*”
/ Cyprian Kamil Norwid /

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI Główniej Komisji Historii i Tradycji SGP – II kadencja za okres MAJ'2022 – MAJ'2026

W dniu 21 lipca 2022 r. na zebraniu Zarządu Głównego SGP powołano na przewodniczącego Główniej Komisji Historii i Tradycji SGP II kadencji kol. Ryszarda RUSa. Komisja ukonstytuowała się w następującym składzie (zatwierdzonym decyzją Zarządu Głównego SGP z dnia 17 grudnia 2022 r.):

Prezydium komisji:

- Ryszard Rus - Przewodniczący
- Jerzy Kostecki - Wiceprzewodniczący
- Krzysztof Konarski - Sekretarz

Członkowie komisji:

- Czesław Bartoszewicz
- Stanisław Grodzicki – szef zespołu SBGiKP
- Kamil Kasprzycki [1935-2026]
- Tadeusz Kośka
- Jerzy Kozłowski
- Mariusz Meus
- Wojciech Remiszewski
- Mirosław Roszczypała
- Tadeusz Szczutko - szef zespołu ZNAKI
- Waldemar Sztukiewicz

Współpraca

- Czesław Winnowicz
- Bogusław Tomaszewski
- Andrzej Zgliński [1944-2024]

Opieka i współpraca Prezydium ZG

- Ludmiła Pietrzak
- Tomasz Malinowski

Adres komisji: e-mail: hit@sgp.geodezja.org.pl - 00-043 Warszawa ul. Czackiego 3/5, p.416.

Podstrona internetowa SGP: <https://sgp.geodezja.org.pl/o-nas/glowne-komisje-sgp-kluby-sekcje/komisje-glowne/gkhit/>.

Do pobrania m.in.: Regulamin Główniej Komisji Historii i Tradycji; Prezentacja Tadeusza Szczutko „Historyczne znaki geodezyjne – Próba klasyfikacji”; Zasady opracowania BIOGRAMÓW GiK PL; FILM 100 lat SGP - PREMIERA 25.01.2019 r. GALA 100-lecia; Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej m.in. PRZEGLĄD MIERNICZY od 1924 roku; Pomorska Biblioteka Cyfrowa Politechniki Gdańskiej – KOLEKCJA GEODEZJA i KARTOGRAFIA m.in. Przegląd geodezyjny (lata 1945-2003) oraz Zarys historii organizacji społecznych geodetów polskich 1918-1968 i Zarys historii Stowarzyszenia Geodetów Polskich 1969-1994.

Wirtualny dysk (inicjatywa sekretarza GK HiT) gdzie założono 10 folderów: BIOGRAMY / DOKUMENTY / HISTORIA SGP / HiT_ofon / KHG / LUSOWO / RÓŻNE / Z innej beczki / Zebrania GKHiT / Znaki Historyczne. Łączenie ponad 5 GB danych - NICK: gkhit.sgp@gmail.com.

Szczególnym wydarzeniem dla GK HiT SGP podczas IV Akademii Kartografii i Geodezji w dniu 22 maja 2024 roku we Wrocławiu było...

U honorowanie STOWARZYSZENIA KARTOGRAFÓW POLSKICH Medalem AMIGO SOCIETAS, jako wyraz szczególnego uznania jak również podziękowania za wieloletnią współpracę ze Stowarzyszeniem Geodetów Polskich, z wniosku członków Główniej Komisji Historii i Tradycji SGP.

KONFERENCJE

1. Konferencje z cyklu: „Delimitacja i demarkacja granic Odrodzonej Rzeczypospolitej” i „Historyczne granice i znaki graniczne” Od 2011 roku Oddział Wielkopolski SGP współpracuje z Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. Generała Józefa Dowbora Muśnickiego w Lusowie. Co roku organizujemy wspólnie konferencje związane tematycznie z działalnością Głównej Komisji Historii i Tradycji SGP. Na konferencjach tych uroczystie obchodzimy i omawiamy kolejne rocznice Wybuchu Powstania Wielkopolskiego, zawarcia Rozejmu w Trewirze, podpisania Traktatu Wersalskiego . Oprócz granic Odrodzonej Rzeczypospolitej prezentowane są również zagadnienia związane z Powstańcami i Powstaniem Wielkopolskim, wyznaczaniem i oznaczaniem historycznych granic i przejść granicznych zarówno w Polsce jak i poza jej granicami. Omawiane są nie tylko historyczne granice państwowe ale i granice historyczne różnorodnych form własności nieruchomości. W okresie II kadencji odbyły się cztery konferencje z omawianego cyklu z czynnym udziałem członków GK HiT: W. Sztukiewicz, T. Kośka, Cz. Winnowicz, B. Tomaszewski oraz R. Rus.

2. Konferencja N-T na Wawelu „Historyczne Znaki Graniczne i Geodezyjne – Zabytki Techniki?”

W dniach 21-22 marca 2025 roku w Krakowie, w Centrum Wystawowo-Konferencyjnym Zamku Królewskiego na WAWELU, usytuowanym od strony Wisły, między basztami Żłodzijską i Sandomierską, z widokiem na zakole Wisły i Kopiec Kościuszki, odbyła się Konferencja Naukowo-Techniczna pt. „Historyczne znaki graniczne i geodezyjne – zabytki techniki?”. Organizatorami wydarzenia byli: Główna Komisja Historii i Tradycji [GK HiT] Stowarzyszenia Geodetów Polskich oraz Oddział SGP w Krakowie i Gdańsku.

Po powitaniu uczestników w tym Głównego Geodety Kraju Alicji Kulki (patronat honorowy) oraz Wiceprezesa SGP, Redaktor Naczelną Przeglądu Geodezyjnego Ludmiłę Pietrzak (patronat medialny), przewodniczącą GK HiT w krótkiej prezentacji omówił najważniejsze realizacje komisji.

Główne tematy i punkty konferencji:

- Historyczne znaki geodezyjne: Próba klasyfikacji i analiza historycznych znaków geodezyjnych, ich znaczenie i ochrona.
- Zabytkowe znaki geodezyjne: Ochrona poprzez zagospodarowanie, przykłady aranżacji i perspektywiczne obiekty na terenie Polski.
- Granice i znaki graniczne: Projekt „Monumento” i wpisanie historycznych znaków granicznych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.
- Historia geodezji: Umiejscowienie polskich odcinków Warty i Noteci, ustalanie przebiegu granicy II Rzeczypospolitej, granica Warmii.
- Wykorzystanie archiwalnych danych geodezyjnych: Przykłady i studia przypadków.
- Geodeci i kartografowie polscy: Prezentacja słownika biograficznego geodetów i kartografów polskich.
- Światowy Dzień Geodetów (GSD): Obchody i znaczenie zawodu geodety.

15 prezentacji było okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń w zakresie historii geodezji, znaków granicznych i geodezyjnych oraz ich znaczenia jako zabytków techniki – również podczas wieczornej degustacji piwa w Browarze Górniczo-Hutniczym. W drugim dniu konferencji jej uczestnicy uczcili Światowy Dzień Geodetów GEOspacerem po Zamku Królewskim. Orowadzający Mariusz Meus, w trakcie wycieczki nawiązywał do swojej książki „WAWEL w liczbach” [nota bene prezent dla uczestników]. Dla przypomnienia w 2018 roku znaczące światowe organizacje geodezyjne, w szczególności CLGE-Europa oraz NSPS-USA wspierane przez Międzynarodową Federację Geodetów FIG zdecydowały, że bardzo ważne jest, aby świat zastanowił się nad pracą, którą wykonują GEODECI. Ważne jest, aby wiedzieć, jaki wpływ może mieć cały szereg różnych specjalistów-geodetów na całym świecie na rozwój. Dlatego aby podkreślić znaczenie zawodu GEODETY, ich pracy i miejsc ich pracy, wybrano dzień 21 marca i nazwano go Światowym Dniem Geodetów [ang. Global Surveyors Day (GSD)].

Ustalono, że w 2027 r. na kolejnej 2 konferencji spotkamy się w Jeleniej Górze.

MUZEUM Geodezji i Kartografii w Opatowie

Z inicjatywy GK HiT SGP i Stowarzyszenia „GEOCENTRUM” w Opatowie we współpracy ze Stowarzyszeniem Kartografów Polskich, pod patronatem honorowym Głównego Geodety Kraju oraz Starosty Opatowskiego odbyło się Sympozjum Naukowo-Technicznym nt. „Eugeniusz Romer i jego Polski Przegląd Kartograficzny” w Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie w dniu 21 marca 2023 r., tj. w dniu obchodów Światowego Dnia Geodetów (GSD – Global Surveyor’s Day). Kulminacyjnym punktem spotkania geodetów i kartografów było wręczenie LISTU INTENCYJNEGO w sprawie nadania imienia opatowskiemu muzeum Profesora

EUGENIUSZA MIKOŁAJA ROMERA - wniosek zawiera uzasadnienie wyboru imienia kandydata na patrona muzeum. Kopia listu wydrukowana w formie wstęgi 5 metrowej została podpisana przez blisko 60 uczestników jako „kamieniem węgielnym” nadania imienia muzeum. Po roku tj. 21 marca 2024 r. podczas

obchodów GSD w trakcie Sympozjum Naukowo-Techniczne nt. „Eugeniusz Romer patronem Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie”, nastąpiło ODSŁONIĘCIE TABLICY nadania imienia opatowskiemu muzeum Profesora EUGENIUSZA ROMERA. Aktu odsłonięcia TABLICY dokonali członkowie rodziny Eugeniusza Romera.

Obchody 20-lecia MG-K w Opatowie

12 września 2025 r. w sali Powiatowego Centrum Kultury w Opatowie świętowano jubileusz 20-lecia Muzeum Geodezji i Kartografii im. prof. Eugeniusza Romera. Uroczystość, w jedynej tego typu placówce w Polsce, zgromadziła pasjonatów historii, samorządowców oraz wszystkich, którym bliskie są tradycje geodezji i kartografii. Historia tego niezwykłego miejsca sięga 2005 roku. To właśnie wtedy, z inicjatywy Stowarzyszenia GeoCentrum, narodziła się idea utworzenia muzeum. Członkowie stowarzyszenia już kilka lat wcześniej zaczęli gromadzić wycofywane z użytku urzędzenia geodezyjno-kartograficzne. Pomysł znalazł wsparcie u władz powiatu. Starostwo opatowskie udostępniło pomieszczenia i zapewniło środki na funkcjonowanie placówki. Zbiory muzeum są imponujące. Wśród ponad 1000 eksponatów znajdują się między innymi: XIX-wieczna kierownica stolikowa do sporządzania map w terenie, XX-wieczne teodolity i niwelatory, bogaty zbiór map katastralnych czy prawdziwa perełka – wydana w 1786 roku książka „Jeometria praktyczna” jak i reprinty najstarszej książki geodezyjnej Grzep(b)skiego z 1566 roku. Uczestnicy spotkania otrzymali okolicznościowy katalog wystawy nt. wyrobów Firmy G.Gerlach – Varsovie oraz książkę o 20 letniej historii opatowskiego MGiK.

WYDAWNICTWA

Przegląd Geodezyjny – pięciu redaktorów tematycznych

Prekursorem wśród członków GK HiT jest oczywiście kol. Stanisław Grodzicki z „Kącikiem zadań geodezyjnych”. Cykl krótkich, ciekawych? (może mało znanych) informacji „Z kart historii ... z geodezją w tle” pod wspólnym tytułem: HiT_ofony i RR_fony to felietony przewodniczącego GK HiT - od lutego 2018 r. Na łamach Przeglądu Geodezyjnego ukazało się do maja 2026 roku 95 publikacji. Katedra Humoru Geodezyjnego to kolejna inicjatywa członka GK HiT SGP. Kol. Tadeusz Szczutko od maja 2019 roku w co miesięcznych felietonach przybliżył historyczne GEO_zdarzenia w zabawny i zarazem publicystyczny wymiar. Redaktor tematyczny @szczutek, zwany przez Redaktora Naczelną PG Naczelnym Geodezyjnym Filozofem Kraju (NGFK), na łamach Przeglądu Geodezyjnego opublikował do maja 2022 roku 77 felietonów. Wspomnieć należy, że kol. Mariusz Meus (z geodezją przez świat) oraz kol. Tadeusz Kośka (okruchy z geoprzestrzeni) publikują cyklicznie swoje teksty.

„Geodeci i Kartografowie Polscy” ... czyli „nasz” słownik biograficzny. W grudniu 2018 roku Przewodniczący GK HiT SGP złożył propozycję ZG SGP wyrażenia zgody na wydawanie „SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO GEODETÓW I KARTOGRAFÓW POLSKICH”. I tak się rozpoczęły których celem stało się przygotowanie takiego wydawnictwa, gdzie Czytelnik odnajdzie rzetelne informacje źródłowe o życiu i działalności osób kształtujących „naszą” dyscyplinę w Polsce od jej zarania po czasy współczesne. W Roku Jubileuszu 100-lecia Stowarzyszenia Geodetów Polskich i Roku Geodezji Polskiej we współpracy ze Stowarzyszeniem Kartografów Polskich wydawano 5 zeszytów słownika. To wydawnictwo ponadczasowe, opracowane przez członków GK HiT SGP. Jest ono niezwykłą pamiątką dla całego środowiska geodezyjno-kartograficznego, a szczególnie dla przysłych pokoleń geodetów i kartografów. SBGiKP jest wydawany tzw. „systemem holenderskim”, to znaczy zeszytami formatu A-4, z których każdy zawiera biogramy od A do Z. Kolejne zeszyty zawierają INDEKS nazwisk zeszytu bieżącego i wszystkich poprzednich zeszytów. Na TOM I słownika składają się zeszyty od nr 1 do nr 5. gdzie zawarto sylwetki 400 nieżyjących postaci od XIII wieku po współcześnie zasłużonych oraz 8 wykazów. TOM II słownika to kolejne 5 zeszytów od nr 6. do nr 10. Łącznie tom II zawiera życiorysy kolejnych 400 nieżyjących postaci, którzy swymi osiągnięciami odegrali znaczącą rolę w rozwoju geodezji i kartografii, a tym samym w rozwoju

techniki i gospodarki nie tylko na skalę krajową. Całość została zbroszurowana w futerale – podobnie jak tom I. Ukończenie prac nad II tomem zbiega się z WALNYM ZEBRANIEM DELAGATÓW SGP, które odbędzie się w Białymstoku (20-22 maj 2022 r.) pod hasłem „Geodezja i kartografia podstawą zarządzania przestrzenią państwa”.

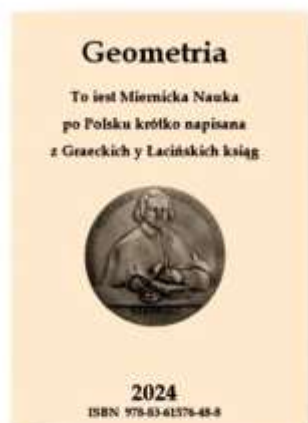

Dwa nowe zeszyty 11. oraz 12.

Wydanie zeszytu 11. Słownika Biograficznego „Geodeci i Kartografowie Polscy” zbiegło się z 100-tą rocznicą ukazania się PIERWSZEGO ZESZYTU „PRZEGLĄDU MIERNICZEGO”, którego założycielem, redaktorem i wydawcą był mierniczy przysięgły Waław Krzyszkowski.

Wydanie zeszytu 12. SBGiKP przygotowano przy okazji XLI WALNEGO ZEBRANIA DELAGATÓW SGP, które odbędzie się w dniach 12-14 czerwca 2026 r. we Wrocławiu pod hasłem *Stowarzyszenie Geodetów Polskich - wspólna przestrzeń dla przyszłości geodezji*. Zeszyt 12. jest równocześnie podsumowaniem na zakończenie 9-cio letniej pracy Przewodniczącego Głównej Komisji Historii i Tradycji w SGP. W przygotowaniu poszczególnych zeszytów słownika brało udział wielu autorów. Szczególnie podziękowania należą się kol. Stanisławowi Grodzickiemu z GK HiT SGP (Przewodniczący Komitetu Redakcyjnego), pomysłodawcy i autorowi zasad przygotowania SBGiKP oraz kol. Jerzemu Ostrowskiemu ze Stowarzyszenia Kartografów Polskich. Bez nich „nasz” słownik biograficzny nie ukazałoby się w takim rozmiarze. ŁĄCZNIE w 12-tu zeszytach SBGiKP znajduje się 960 biografów.

SGP od wielu lat przybliżyła postać Stanisława Grzepskiego m.in. wydając kopię jego „Geometrii” w 1929 roku przez Waław Krzyszkowskiego - wydawca czasopisma Przegląd Mierniczy oraz w 1970 roku z okazji 400 rocznicy śmierci Stanisława Grzepskiego - Komisja ds. Muzeum i Wystaw SGP pod przewodnictwem Kazimierza Sawickiego. Kolejne wydanie z 2024 roku to kopia wydrukowana dla uczczenia 100-lecia Przeglądu Mierniczego, którego karty zostały docięte do formatu B-7 [88 / 125 mm]. Wykonano na zlecenie GK HiT zaledwie 50 numerowanych egz. z okazji 500 rocznicy urodzin jak również 454 rocznicy śmierci Stanisława GRZEPSKIEGO.

VI WYDANIE „Geometrii” GRZEPSKIEGO z 2024 roku to kopia wydania II i III. Książka wydrukowana na papierze Creamy-80g, którego karty zostały docięte do formatu B-7 [88 / 125 mm]. Wykonano zaledwie 50 numerowanych egzemplarzy [na zlecenie Głównej Komisji Historii i Tradycji SGP której przewodniczy Ryszard Rus] z okazji 500 rocznicy urodzin, jak również 454 rocznicy śmierci Stanisława GRZEPSKIEGO [1524-1570].

WERSJA CYFROWA:

<https://drive.google.com/file/d/1ymQuXbk6VCkRYm9FmS82w8MqjZuLSGab/view?usp=drivesdk>
lub skrót <https://tiny.pl/d4vc1>

POMORSKA BIBLIOTEKA CYFROWA

Współpraca rozpoczęła się bezpośrednio po Bałtyckim Kongresie Geodezyjnym, w dniu 15 czerwca 2016 roku na zaproszenie Dyrektora Biblioteki Głównej Politechniki Gdańskiej w spotkaniu nt. utworzenia CYFROWEJ KOLEKCJI „Geodezja i kartografia”. Zgodę na powyższe wyraził JM Rektor PG. Rozpoczęcie prac to skan 1 zeszytu Przeglądu Geodezyjnego – aktualnie w zasobie roczniki 1945-1967. Na wniosek GK HiT PBC została uhonorowana, podczas GALI 100-lecie

SGP w dniu 25 stycznia 2019 r. medalem AMIGO SOCIETAS (Przyjaciół Stowarzyszenia). Członkowie oddziału gdańskiego SGP złożyli Panu Robertowi Szczodrachowi – kierownikowi PBC szczególne podziękowania za dotychczasową współpracę przy tworzeniu i rozbudowie kolekcji „Geodezja i kartografia”. Kolekcja cieszy się ogromną popularnością nie tylko wśród członków stowarzyszenia. Znajdują się tam prawdziwe „perełki” z historii naszego zawodu. Ogólnie dostępna kolekcja zawiera aktualnie ponad 220 publikacji. Pomorska Biblioteka Cyfrowa (PBC) Politechniki Gdańskiej jest projektem realizowanym przez instytucje nauki i kultury z regionu Pomorza. W 2016 roku gdański oddział SGP podczas obchodów 70-lecia, za zgodą JM Rektora PG, rozpoczął tworzenie zasobu geodezyjno-kartograficznego.

Kolekcja „GEODEZJA i KARTOGRAFIA” <https://pbc.gda.pl/dlibra/collectiondescription/60?language=pl>
Ambitne zadanie udostępnienia archiwalnych zeszytów Przeglądu Geodezyjnego, rozpoczęto oczywiście od nr 1 z 1945 roku (nota bene pierwszego czasopisma technicznego wydanego po II wojnie światowej). Kiedy we wrześniu 2017 roku powołano do życia Główną Komisję Historii i Tradycji SGP wspólnie z SGP w Gdańsku sukcesywnie udostępniano do skanowania „GEO_perełki”. Obecnie można pobrać 296 pozycji w tym blisko 700 zeszytów Przeglądu Geodezyjnego z lat 1945-2003.

Konferencja PBC – docenienie współpracy z SGP: *Piszę do Państwa z serdecznym wzruszeniem i ogromną wdzięcznością...* tymi słowami rozpoczyna się list gratulacyjny Redaktor Naczelnej Przeglądu Geodezyjnego (PG) przekazany Dyrektorem Biblioteki Politechniki Gdańskiej w trakcie międzynarodowej konferencji zorganizowanej z okazji 15-lecia Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej (PBC) pn. „Dziedzictwo w sieci: digitalizacja w erze przemian”, która odbyła się w dniach 13-14 października 2025 r. na Politechnice Gdańskiej. Konferencja poświęcona współczesnym wyzwaniom i perspektywom digitalizacji dziedzictwa naukowego i kulturowego. W erze dynamicznych przemian technologicznych i społecznych, cyfrowe biblioteki stają się kluczowymi instytucjami kultury - nie tylko jako strażnicy przeszłości, ale także jako aktywni uczestnicy budowania przyszłości.

GEODEZYJNA OSNOWA PAMIĘCI [GOP]

GOP to unikatowy projekt, mający na celu upamiętnienie zmarłych geodetów, kartografów oraz astronomów zasłużonych dla polskiej geodezji, mających ważny wkład w rozwój tej dziedziny nauki i znaczące dokonania zawodowe w miernictwie.

Projekt zakłada tworzenie bazy danych o lokalizacjach grobów lub miejsc upamiętnień zasłużonych dla geodezji wraz z poświęconymi im notami biograficznymi. W ten sposób powstaje wirtualna sieć osnowy geodezyjnej – każdy grób ma bowiem ustalone dokładne współrzędne; niekiedy bezpośrednim pomiarem w terenie – pozwalająca odnaleźć miejsce wiecznego spoczynku geodety, kartografa czy astronoma, aby (nie tylko) w Dzień Wszystkich Świętych oraz Zaduszki oddać cześć ich mierniczemu trudowi i zasługom dla „mierniczej nauki”.

Projekt „Geodezyjna osnowa pamięci” został zainicjowany przez krakowskiego geodetę, członka SGP, Mariusza Meusa w ramach Komisji Historii i Tradycji SGP i jest realizowany pod kierunkiem przewodniczącego GK HiT Ryszarda Rusa, a dzięki informatycznemu zaangażowaniu Pawła Kotowskiego z SGP Koszalin. Baza będzie rozbudowywana dzięki możliwości zgłaszania miejsc spoczynku kolejnych geodetów, kartografów i astronomów, dodawania opisów biograficznych, zdjęć oraz współrzędnych. W ten sposób pamięć o trudzie mierniczym zmarłych pozostanie żywa a ich groby nie będą zapomniane.

Jest to pierwszy w Polsce i najpewniej także w Europie, a zaledwie drugi na świecie projekt bazy danych o miejscach wiecznego spoczynku zasłużonych dla geodezji. Podobny projekt o nazwie „Ostatni punkt” (ang. Final point) prowadzony jest przez Narodowe Towarzystwo Mierniczych Uprawnionych USA i polega na stabilizacji pamiątkowych znaków (medalionów) szczegółowej osnowy geodezyjnej na grobach geodetów lub w miejscach ściśle związanych z ich dorobkiem zawodowym. Polska „osnowa pamięci” również przewiduje możliwość umieszczenia takich symbolicznych znaków na lub obok nagrobków, czy też w miejscach ważnych dla zmarłych jako punkty pamiątkowe; małe, geodezyjne pomniki.

Umieszczanie znaków osnowy geodezyjnej na nagrobkach geodetów i ustanawianie na nich punktów osnowy geodezyjnej jest szczególnie wymowną formą hołdu dla ich mierniczego trudu. Za życia,

przemierzając Ziemię i mierząc jej każdą piędź [dawna miara długości, określana jako odległość między końcami kciuka i palca środkowego rozwartej dłoni = $\frac{3}{4}$ stopy ca 22 cm], po śmierci nadal będą symbolicznie mogli uczestniczyć w trudzie pomiarów ziemi kolejnych pokoleń; nawet gdy sami już spoczęli w tej właśnie ziemi, którą całe życie mierzyli...
Bo też każdy znak geodezyjny jest małym pomnikiem ku czci jakiegoś geodety, kartografa...

Pan Honorowy Południk Krakowski [HPK] czyli Mariusz Meus

Szczególnym członkiem GK HiT jest HPK. Poniżej kilka zdań jakie wypowiedział o sobie:

9 grudnia 2025 roku, ja, wasz #PanPołudnik, czyli Mariusz Meus, odebrałem w siedzibie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii GUGiK w Warszawie z rąk Szanownego pana Andrzeja Żylisa, Głównego Geodety Kraju, przyznaną mi przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Złotą Odznakę „Za opiekę nad zabytkami”. Jest to wyróżnienie, przyznane mi za wkład w ochronę zabytków geodezji (i nie tylko), jako pomników polskiej i światowej nauki oraz techniki. Dziękuję serdecznie wszystkim, którym zawdzięczam ten zaszczyt!

Dla mnie przede wszystkim okazja do popularyzacji wiedzy o zabytkach geodezji w województwie świętokrzyskim i ich ogromnym potencjale jako pomników polskiej nauki i techniki oraz edukacyjnych atrakcji turystycznych. A ziemia świętokrzyska jest szczególnie bogata w takie skarby i kilkoma z nich już od jakiegoś czasu intensywnie się zajmuję, wraz z GUGiK, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz SGP Kielce - Świętokrzyski Oddział Stowarzyszenia Geodetów Polskich.

Najważniejszym z nich jest pierwszy polski znak geodezyjny, czyli wzniesiona na wierzchołku Łysicy już w 1828 roku piramida astro-geodezyjna Franciszka Armińskiego: znak punktu początkowego sieci triangulacyjnej Staropolskiego Okręgu Przemysłowego (SOP). Trwają już zaawansowane prace nad jej symboliczną, pomnikową rekonstrukcją: aktualnie, najpewniej będzie to konstrukcja drewniana, zawierająca obecnie stojący w środku relikwii fundamentów tej piramidy krzyż. Obiekt ma też odzyskać funkcję znaku osnowy geodezyjnej, poprzez ustawienie słupa pomiarowego w osi piramidy: takiego, na jakim Armiński wykonywał swoje pomiary. Jest to wyjątkowy obiekt, pomnik historii narodowej i międzynarodowej wysokiej klasy. Jego upamiętnienie wpisuje się w szeroko zakrojone prace nad popularyzacją wiedzy o SOP oraz starania o ochronę zabytków geodezji. Intensywne prace z tym związane trwają zarówno w GUGiK jak i Politechnice Świętokrzyskiej. W dodatku, odtworzenie piramidy Armińskiego planowane jest na 200-lecie jej powstania, przypadające w 2028 roku, gdy Międzynarodowa Federacja Geodezyjna FIG - International Federation of Surveyors obchodzić będzie 150-lecie swojego powstania. To wszystko razem tworzy doskonały klimat dla wielkiego sukcesu popularyzacji geodezji!

Cieszę się, że znów będę mógł odwiedzić ziemię świętokrzyską, by wspomóc dalszy rozwój tych prac.

A jeszcze nie raz odwiedzę te tereny, gdyż oprócz piramidy Armińskiego jest tam jeszcze kilka cennych obiektów, nad którymi pracuję...

*Jest to dla mnie wielki honor, ale przede wszystkim motywacja do jeszcze większego wysiłku na rzecz popularyzacji wiedzy o geodezji i czynnej ochrony jej materialnego dziedzictwa. Jako pracownik Zamek Królewski na Wawelu - skromny sługa w świątyni polskości - oraz członek Stowarzyszenia Geodetów Polskich, łączę świat historii, muzealnictwa i geodezji; mierniczej nauki. Tym nietypowym doświadczeniem staram się wnieść w oba te światy unikalny wkład, przynosząc pożytek nauce i dając świadectwo patriotyzmu. Symbolem tego niech będzie egzemplarz mojej książki "WAWEL W LICZBACH" - pierwszej w historii, opisującej Wawel i jego skarby z perspektywy geodety, językiem pomiarów; ale co najważniejsze, pierwszej, w której opisałem samą historię pomiarów geodezyjnych Wawelu oraz tamtejszych zabytkowych znaków geodezyjnych - który miałem przyjemność wręczyć Szanownemu panu Żylisowi, Głównemu Geodecie Kraju. Wraz ze mną, odznaczony Srebrną Odznaką został również Szanowny pan Patryk Charydczak: wieloletni badacz zabytkowych znaków granicznych i triangulacyjnych w rejonie Europy środkowej, działający na rzecz ich ochrony, twórca monumentalnego portalu i bloga, poświęconych zabytkowym znakom granicznym i triangulacyjnym - Ścieżką w bok. Pan Charydczak jest aktywnym członkiem społeczności pasjonatów historii geodezji, współpracuje z wieloma badaczami dziejów miernictwa w Polsce a ostatnio także z GUGiK i MKiDN. To uhonorowanie tych małych, indywidualnych pasjonatów, którzy latami działali bez rozgłosu, wskrzeszając pamięć o szlachetnych kartach dziejów nauki. Teraz, mając w geodezyjnych (i nie tylko) instytucjach wsparcie, mogą swoją pasję wnieść na wyższy poziom!
A to dobrze wróży w Roku Popularyzacji Nauki 2026 i planowanym na 2028 Rokiem Polskiej Geodezji.*

Ryszard Rus
Przewodniczący GK HiT SGP
Maj'2026